

MATINALS SEAS 2011-2012

Excursió dia 5 de febrer de 2012

CASTELL DE PERA (Sant Llorenç del Munt)

Sortida literària

La vall d'Horta

Aquesta vall, flanquejada al sud pels contraforts de Rocamur i de la serra de Bonaire i per les serres baixes, però escarpades, de Castell de Pera, la Muntada i el Cargol al Nord, és una de les més obertes i llargues del massís. Les condicions morfològiques de la vall, la fertilitat dels seus sòls i la disponibilitat d'aigua que aporta el torrent, expliquen el secular assentament de comunitats humanes. De fet, les nombroses masies d'origen medieval que ressegueixen la vall (la Roca, les Oliveres, la Muntada, el Marquet, Can Brossa, el Romeu...) així ho demostren. Actualment, encara es treballen els millors camps de conreu i, bona part de les masies han estat adequades com a segones residències. Sembla, doncs, que la seva vocació per a l'assentament humà persisteix adoptant noves formes i funcions.

El Marquet de les Roques

El Marquet de les Roques —esmentat de vegades com el Marquet de la *Roca*— és un casal d'estil historicista neoromànic, situat al fons de la vall d'Horta i envoltat dels cims de Montcau, Rocamur, els Emprius i les Fogueroses. Fou dissenyat per l'arquitecte Batllellé al final del segle XIX i aixecat sobre un antic mas de principis del segle XIII. El conjunt d'edificis incorpora també una capella, accessible des de dos nivells: el pati i el (diguem-ne) carrer. La masoveria, a la banda dreta, està lligada i connectada a l'edifici principal.

L'edifici consta de planta baixa, pis i golfes, amb una torre, tot ell de totxo vermell. Al primer pis s'hi troben els dormitoris i lavabos amb la peculiaritat que estan interconnectats els uns amb els altres sense necessitat de passar pel distribuïdor central.

El Marquet de les Roques. Foto de Josep Maria Rius.

El Marquet de les Roques està lligat a la família dels Oliver. La casa va ser encarregada a l'arquitecte Juli Batlle per Antoni Oliver i Buxó, avi de l'escriptor sabadellenc Joan Oliver. Aquest hi passà llargues temporades i sovint hi organitzava vetllades literàries amb un grup d'escriptors conegut com La Colla de Sabadell. Actualment és propietat de la Diputació de Barcelona, essent un equipament cultural i un museu literari on s'hi duen a terme activitats lúdiques i culturals, especialment de caire infantil i familiar i s'hi pot obtenir informació sobre l'espai protegit. És gestionat per Gest Lúdic l'Obrador.

L'indret disposa d'una àmplia zona d'aparcament per a cotxes, accessible amb autocar, i l'equipament compta amb un ampli pati amb font per a tota mena d'activitats, una gran era i una àrea d'aixopluc i lavabos. En ella hi ha cultiu biològic d'horta i plantes remeires. També hi ha una sala d'exposicions.

La Muntada (El bressol del famós «minyó» bandoler)

El mas de la Muntada està situat al centre de la Vall d'Horta, al vessant esquerra del torrent.

La primera referència escrita a la masia data de l'any 1162, quan ja era propietat de la família Muntada i estava sota control del monestir de Sant Llorenç del Munt.

El mas va ser un dels que va aconseguir mantenir-se en actiu després de la gran pesta escampada a partir de l'any 1348.

Al segle XVII, Joan Muntada, un fill del mas, es va convertir en un dels bandolers més coneguts del massís amb el sobrenom del *Minyó* de Sant Llorenç Savall. Fins i tot, es va integrar en l'escamot de Perot Rocaguinarda. Finalment l'any 1611 es va integrar a les tropes que lluitaven a Itàlia a canvi que li fossin perdonats tots els seus delictes. Després ja no es té cap notícia sobre la seva mort ni en guerra ni des del seu retorn a la seva casa.

Els Muntada van conservar la propietat de la masia fins al 1686, any en què van vendre la propietat als Marquet, que ja controlaven diversos masos de la zona. La Muntada va

mantenir la seva activitat agrària fins a la dècada dels seixanta del segle XX. Com en altres casos, després del seu abandonament, la casa es va anar enrunant ràpidament. A més, a l'agost de 1970 i al costat de la casa es va originar un gran incendi. Les flames van matar un dels voluntaris i va devastar una molt ampla extensió dels boscos de Sant Llorenç Savall, Mura i Monistrol de Calders. Aquest incendi i el posterior de 2003 són els responsables de la deforestació existent a l'indret.

Amb la creació del parc natural, la Diputació va adquirir la masia i es va ocupar de la seva rehabilitació. Actualment acull un dels punts d'informació del parc. Per arribar a la masia cal seguir la pista central de la Vall d'Horta i creuar el torrent pel pont anomenant com el mas. Pel darrere de la casa s'inicia un corriol que va pujant la carena fins al Castell de Pera.

Castell de Pera (743 m)

El castell de Pera —fortalesa medieval en ruïnes— és situat a 743 m d'altitud dalt d'un turó entre la Roca Sareny i el puig de Baiarols. Té el seu origen al segle X i és esmentat documentalment el 1157. Pere III vengué el «mer i mixt imperi» a Andreu Marquès el 1358; passà després al monestir de Sant Jaume de Vallparadís, i a partir de 1432 als senyors de Sentmenat. La imatge de Santa Maria de la capella del castell fou traslladada el 1736 a la parròquia de Sant Llorenç.

Castell de Pera. Foto de Josep Maria Rius.

Carena de Roca Sereny. Foto de Josep Maria Rius.

Les ruïnes del castell de Pera, anomenat castell roquer, permeten encara observar-ne l'estructura. La seva forma allargassada de nord a sud, ocupa al màxim la plataforma rocosa on és emplaçat. Part del mur de ponent encara es manté força sencer amb dues filades d'espitlleres davant d'on se suposa que hi va haver el pati d'armes. La part central del mur de llevant és ocupada per l'absis d'un reduït temple romànic, en el qual es venerava la imatge de la verge del castell de Pera. Finalment, a la part occidental hi ha les restes d'una nau amb volta, adossades a una mena de torre, que conté una cavitat de dalt a baix i de base quadrada que pot donar lloc a diverses interpretacions del que havia pogut ser: cisterna, masmorra, sitja...

Roca Sereny (807 m)

Roca Sereny és la muntanya que tanca pel nord la Vall d'Horta. El seu tret més

característic és el d'un cim allargassat i prim. Situat a 807 metres d'alçada, té uns 250 metres de llarg, però només entre 1 i 2,5 metres d'ampla. La seva superfície és pedregosa i de color vermellós.

Hi destaquen algunes roques de formes molt curioses que semblen haver estat esculpides, però que són novament el resultat de l'acció perllongada de l'aire i el vent. Aquestes roques són les que han donat el nom actual al turó. Al segle XVI es deia Roca d'Areny fins a convertir-se progressivament en Roca Sereny. En referència igualment a les roques, s'ha fet servir també la denominació de Cap de l'Escarpida. I un tercer nom utilitzat històricament ha estat el de turó de l'Era Ventosa ja que es troba just al seu costat. La carena del cim es pot recórrer en la seva totalitat. És un trajecte aeri per l'estretor de la carena, exposada a banda i banda als estimbals, però l'experiència de caminar pel cim de Roca Sereny és del tot recomanable, tractant-se

*Masia de la Pregona.
Foto de Josep Maria
Rius.*

d'una de les fites ineludibles del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Grimpar fins aquest cim té un doble guany: a) veure les curioses roques que semblen veritables escultures modelades pels agents erosius (la més fotografiada de totes recorda, de perfil, un cavallet de mar), i b) tenir unes bones panoràmiques de la vall d'Horta i de tot el vessant de llevant del massís, des de la llunyana Castellassa de Can Torres fins als Emprius.

Al cim de Roca Sereny es pot pujar per un extrem des del coll de la Costa (on hi conflueixen diversos camins) i per l'altre extrem des de l'Era Ventosa.

Al turó de Roca Sereny també hi ha altres punts d'interès com el d'una balma obrada i un dolmen que va quedar al descobert després de l'incendi que va patir la vall d'Horta l'estiu de 2003.

Pregona

La pregona és una casa pairal d'estil semblant a les de l'entorn, però amb un marcat caràcter residencial modernista.

Reformada diverses vegades des del principi del segle XX, explota alguns horts davant de la casa.

La seva primera documentació data de 1266.

Situada sota el coll de Pregona, als peus del pujol rocós dels Emprius, a la capçalera de la vall d'Horta, és la masia més recòndita de la vall.

Se la coneixia també com a Comapregona.